

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

03 iulie 2013

mun. Chișinău

Colegul penal în componență :
președinte – Constantin Gurschi,
judecători – Andrei Harghel și Constantin Alerguș,
examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de avocatul Petru Coșleț, în numele lui Adrian Mihalaș, împotriva încheierii judecătorului de instrucție al Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 01 octombrie 2012,

C O N S T A T Ă :

1. Prin ordonanța din 14.04.2011, Procuratura Generală a pornit urmărirea penală în baza art. 328 alin. (1) CP (cauza penală nr. 2011968057), pe faptul abuzului de serviciu săvârșit de factorii de decizie a Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală și a Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău.

2. Prin ordonanța ofițerului de urmărire penală a Direcției generale urmărire penală a CCCEC, A. Burcovschi, din 18.10.2011, A. Mihalaș a fost recunoscut în calitate de bănuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) CP, în cauza penală nr. 2011968057.

3. Ulterior, la 26.10.2011, procurorul în procuratura Anticorupție, S. Catan, prin ordonanță, a dispus încetarea urmăririi penale pe cauza nr. 2011968057, din motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

4. Drept urmare, prin ordonanța Procurorului General, V. Zubco, din 07.03.2012, s-a dispus anularea ordonanței procurorului în procuratura Anticorupție, S. Catan, din 26.10.2011, prin care s-a încetat urmărirea penală pe cauza nr. 2011968057, cu reluarea urmăririi penale în cauza respectivă.

5. Nefiind de acord cu ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit a lui A. Mihalaș din 18.10.2011 și cu ordonanța Procurorului General V. Zubco, din 07.03.2012, de anulare a ordonanței din 26.10.2011 privind încetarea urmăririi penale pe cauza penală nr. 2011968057, cu dispunerea reluării urmăririi penale în cauza respectivă, avocatul P. Coșleț în numele lui A. Mihalaș la 03.09.2012, conform dispoziției art. 313 CPP, le-a atacat la judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, solicitînd declararea nulității ordonanțelor contestate.

6. Prin încheierea judecătorului de instrucție a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 01.10.2012, s-a respins, ca neîntemeiată, plîngerea avocatului P. Coșleț în numele lui A. Mihalaș, privind declararea nulă a ordonanței ofițerului de urmărire penală al Direcției generale urmărire penală a CCCEC, A. Burcovschi, din 18.10.2011, privind

recunoașterea în calitate de bănuît a lui A. Mihalaș și ordonanței Procurorului General, V. Zubco, din 07.03.2012 prin care a fost anulată ordonanța din 26.10.2011 de încetare a urmării penale pe cauza penală nr. 2011968057, emisă de către procurorul în procuratura Anticorupție S. Catan, cu reluarea acesteia.

7. În motivarea soluției adoptate s-a menționat că, potrivit pct. 5.3 a Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 7 din 04.07.2005, cu privire la practica asigurării controlului judecătorec de către judecătorul de instrucție în procesul urmării penale, nu sunt pasibile de atacare, de regulă, hotărîrile privind pornirea urmării penale; ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuît, învinuit, ordonanța prin care s-a dispus efectuarea expertizei etc. Aceste acte procedurale sunt niște procedee legate de desfășurarea normală a urmării penale și, prin sine însăși, pornirea urmării penale, recunoașterea persoanei în calitate de bănuît, punerea persoanei sub învinuire, dispunerea efectuării unei expertize nu afectează drepturi sau libertăți constituționale ale persoanei. Acestea sunt niște măsuri procesuale prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică, care au scopul legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea, și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării acțiunilor de urmărire penală.

De asemenea, instanța a specificat că, hotărîrile organului de urmărire penală privind declanșarea procesului penal, de regulă, nu pot fi atacate în instanță de judecată pe acest temei juridic, datorită faptului că această hotărîre nu este definitivă și constituie doar începutul urmării penale, care, în continuare, duce la punerea sub învinuire a unor persoane și care se finalizează cu terminarea urmării penale și cu întocmirea rechizitoriului, sau după caz, cu încetarea urmării penale în temeiurile prevăzute de Codul de procedură penală.

La fel, pct.5.4 al Hotărîrii menționate stipulează că, totodată, pot exista cazuri cînd persoana interesată poate ataca în instanță și actul procedural prin care s-a dispus pornirea urmării penale. Acestea sunt cazurile cînd se invocă încălcarea ordinii de pornire a urmării penale sau există unele din circumstanțele care exclud urmărirea penală, cum ar fi:

- a) fapta nu este prevăzută de legea penală;
- b) a intervenit termenul de prescripție;
- c) a intervenit decesul făptuitorului, cu excepția cazurilor de reabilitare;
- d) lipsește plîngerea victimei în cazurile în care urmărirea penală începe, conform art. 276 CPP, numai în baza plîngerii acestuia;
- e) în privința persoanei respective există o hotărîre judecătorească definitivă în legătură cu aceeași acuzație sau prin care s-a constatat imposibilitatea urmării penale pe aceleași temeiuri;
- f) în privința persoanei respective există o hotărîre neanulată de neîncepere a urmării penale sau de încetare a urmării penale pe aceeași acuzație;
- g) există alte circumstanțe, prevăzute de lege, care condiționează pornirea urmării penale sau, după caz, exclud urmărirea penală.

În argumentarea soluției adoptate, instanța a făcut referire la prevederile art. 287 alin. (1) CPP, potrivit cărora reluarea urmării penale după încetarea urmării penale,

după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire se dispune de către procurorul superior prin ordonanță dacă, ulterior, se constată că nu a existat în fapt cauza care a determinat luarea acestor măsuri sau că a dispărut circumstanța pe care se întemeia încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire.

Potrivit art. 255 alin. (1) CPP, în desfășurarea urmăririi penale, organul de urmărire penală, prin ordonanță, dispune asupra acțiunilor sau măsurilor procesuale în condițiile prevăzute de Codul de procedură penală. La fel, art. 52 alin. (1) pct. 8 CPP, stipulează că procurorul anulează ordonanțele ilegale și neîntemeiate ale organului de urmărire penală.

Faptul că prin ordonanța Procurorului General, V. Zubco, din 07.03.2012 a fost anulată ordonanța din 26.10.2011 de încetare a urmăririi penale pe cauza penală nr. 2011968057, emisă de către procurorul în procuratura Anticorupție, S. Catan, cu reluarea urmăririi penale, petiționarului A. Mihalaș nu i-au fost încălcate careva drepturi procesuale sau drepturile și libertățile constituționale.

La emiterea ordonanței contestate, Procurorul General V. Zubco, corect a menționat că în cadrul urmăririi penale, organul de urmărire penală nu a întreprins toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, complet și obiectiv, a circumstanțelor cauzei.

Reieșind din cele expuse, conform dispoziției art. 313 alin. 5 CPP, judecătorul de instrucție, constatând că actele sau acțiunile atacate au fost efectuate în conformitate cu legea și că drepturile sau libertățile omului sau ale persoanei juridice nu au fost încălcate, a pronunțat o încheiere despre respingerea plîngerii înaintate.

8. Nefiind de acord cu încheierea în cauză, avocatul P. Coșleț în numele lui Mihailaș A., a atacat-o cu recurs în anulare, prin care a solicitat casarea încheierii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, din 01.10.2012, cu dispunerea rejudecării cauzei în prima instanță în alt complet de judecată.

În recursul în anulare declarat, recurentul a criticat încheierea atacată considerînd că aceasta este ilegală și neîntemeiată, dat fiind faptul că judecătorul de instrucție a făcut trimitere la pct. 5.3 al recomandărilor expuse de către Curtea Supremă de Justiție în Hotărîrea nr. 7 din 04.07.2005, cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale, asupra căruia s-a expus Curtea Constituțională prin Hotărîrea nr. 26 din 23.11.2010 privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) din art. 63 Cod de procedură penală.

În drept, recursul în anulare este întemeiat pe prevederile art. 6§1, 13 și art. 4 al Protocolului nr. 7 al Convenției Europene.

9. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil pentru următoarele considerente.

În temeiul art. 453 CPP, raportat la prevederile art. 6 pct. 44), 22 alin. (3) CPP, art. 4§2 al Protocolului nr. 7 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, hotărîrile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente

a afectat hotărîrea atacată, inclusiv cînd Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Potrivit alin. (2) al aceluiași articol, recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.

Dispoziția art. 452 CPP, stipulează expres care sunt persoanele care pot declara recurs în anulare, în baza temeiurilor menționate mai sus, și anume, norma prevede că Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate în art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3), și în numele acestora, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărîrilor judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

În continuare, Colegiul penal specifică că, la 27.10.2012 a intrat în vigoare Legea nr. 66 din 05.04.2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală. Potrivit pct. 144 al art.(1) din legea menționată, prevederile expuse în alin.(2) și (3) din art.452 CPP au fost abrogate.

Alin. (3) al art. 452 CPP, pînă la abrogare, prevedea că persoanele menționate la art. 313 alin. (1) CPP, precum și Procurorul General și adjuncții acestuia, pot declara recurs în anulare împotriva încheierilor irevocabile a judecătorului de instrucție cu privire la pornirea urmăririi penale, scoaterea persoanei de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale și reluarea urmăririi penale în cazurile prevăzute la art.453 CPP.

În speța în cauză, recursul în anulare a fost depus la 11.02.2013, deci după intrarea în vigoare a legii menționate.

În consecință, pornind de la prevederile art. 3 CPP menționăm că în desfășurarea procesului penal se aplică legea procesuală care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

Legea procesual penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile acesteia, în perioada de tranziție la o nouă lege procesual penală, pot rămîne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă, cu condiția că caracterul ultraactiv al normei trebuie să fie reglementat expres de legea nouă.

Dat fiind faptul, că în dispozițiile art. II din Legea nr. 66 din 05.04. 2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, nu este prevăzut caracterul ultraactiv al prevederilor art. 452 alin. (3) Cod de procedură penală, în redacția de pînă la intrarea în vigoare a Legii nr. 66, care prevedea posibilitatea contestării cu recurs în anulare și a încheierilor irevocabile adoptate în ordinea prevăzută de art. 313 CPP, recursul în anulare depus de recurent urmează a fi declarat inadmisibil ca fiind utilizată o cale de atac neprevăzută de lege pentru asemenea hotărîri judecătorești.

Un alt argument în sprijinul soluției adoptate îl constituie faptul că, potrivit art. 313 alin. (6) CPP, încheierile judecătorului de instrucție, adoptate pe marginea examinării plîngerilor declarate împotriva ordonanțelor procurorului privind încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale cu reluarea urmăririi penale sînt hotărîri irevocabile, iar căile de atac împotriva acestora pot fi exercitate în strictă conformitate cu legea, de la care nu se permite nici o derogare.

Principiul irevocabilității hotărârii judecătorești rezultă din principiul stabilității și siguranței raporturilor juridice, element esențial al preeminenței dreptului într-o societate democratică, așa cum este consacrat și în preambulul Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

Or, la caz, se menționează că dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința acelor hotărâri judecătorești irevocabile, care au epuizat căile ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea a II-a a Codului de procedură penală – calea apelului și a recursului ordinar.

Or, din interpretarea dispozițiilor legale sus-menționate raportate la cauza dată rezultă că, în ceea ce privește încheierea judecătorului de instrucție, adoptată în ordinea prevăzută de art. 313 CPP, aceasta nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute de alin.(1) art.452 CPP, care pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție.

Drept urmare, recursul declarat împotriva încheierii judecătorului de instrucție, care este irevocabilă, este inadmisibil, deoarece o asemenea hotărâre nu este susceptibilă de a mai fi atacată cu recurs în anulare. Aceasta concluzie derivă și din regula unicității dreptului de a folosi o cale de atac, care a fost exercitată în cauza respectivă prin controlul efectuat de către judecătorul de instrucție a legalității ordonanței din 07.03.2012 emise de Procurorul General V. Zubco.

Eliminarea căilor extraordinare de atac în această materie este justificată și de caracterul special al procedurii instituite de prevederile art. 313 CPP, legiuitorul urmărind astfel să asigure celeritatea acesteia și obținerea în mod rapid a unei hotărâri irevocabile și definitive prin care să fie exercitat controlul judiciar asupra acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organelor care exercită activitatea specială de investigații, pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

Cu referire la argumentul invocat de recurent privind faptul că încheierea judecătorului de instrucție este afectată de un viciu fundamental, care rezultă din admiterea erorilor grave de drept la adoptarea acesteia, în consecință, fiindu-i, astfel, încălcate drepturile fundamentale ale bănuțului prevăzute de art. 6§1, 13, CEDO și art. 4 al Protocolului nr. 7 al CEDO – dreptul la un proces echitabil, dreptul la un recurs efectiv și dreptul persoanei de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori.

În ce privește pretinsa încălcare a art. 13 CEDO, Colegiul relevă următoarele.

Potrivit art. 13 CEDO, orice persoană ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și dacă încălcarea ar fi fost comisă de persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Prin urmare, se menționează că drepturile lui A. Mihalaș, de a folosi calea unui recurs efectiv nu a fost încălcat, în sensul că ordonanța Procurorului General de reluare a urmării penale în cauza penală nr. 2011968057, s-a controlat de o instanță competentă prin adresarea plîngerii la 03.09.2012 judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, care a verificat legalitatea reluării urmării penale.

Încheierea instanței de judecată nu a îngreunat drepturile lui A. Mihalaș, de a prezenta la rîndul său probe privind nevinovăția sa în cauza penală în care a fost reluată urmărirea

penală, deoarece în cauză poate, după caz, să fie din nou adoptată aceeași soluție de încetare a procesului penal.

În final, concluzionând asupra celor expuse, statuăm că noile modificări survenite în procedura penală, permit de a conchide că hotărârile adoptate de judecătorul de instrucție în ordinea art.313 CPP, privind pornirea urmăririi penale, scoaterea persoanei de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale și reluarea urmăririi penale, începând cu 27 octombrie 2012, nu mai pot fi examinate în ordinea recursului în anulare.

10. În conformitate cu art. 432 alin. (1) – (2) pct.1) și art.456 Codul de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de avocatul Petru Coșleț, în numele lui Adrian Mihalaș, împotriva încheierii judecătorului de instrucție al Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 01 octombrie 2012.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 10.07.2013.

Președinte /semnătura/ Constantin Gurschi

Judecători /semnătura/ Andrei Harghel

/semnătura/ Constantin Alerguș

Copia corespunde originalului

Președinte **Constantin Gurschi**